

Eelotsusetaotlus, mille on esitanud Sofiyski rayonen sad (Bulgaaria) 29. mail 2023 – „APS beta Bulgaria“ EOOD, „Agentsia za kontrol na prosrocheni zadulzhenia“ AD

(Kohtuasi C-337/23, APS beta Bulgaria ja Agentsia za kontrol na prosrocheni zadulzhenia)

(2023/C 321/25)

Kohtumenetluse keel: bulgaaria

Eelotsusetaotluse esitanud kohus

Sofiyski rayonen sad

Põhikohtuasja pooled

Avaldajad maksekäsumenetluses: „APS beta Bulgaria“ EOOD, „Agentsia za kontrol na prosrocheni zadulzhenia“ AD

Eelotsuse küsimused

1. Kas nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ⁽¹⁾ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (edaspidi „direktiiv 93/13/EMÜ“) artikli 4 lõiget 2 ja artikli 6 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui laenuleping näeb tarbijale ette kohustuse sõlmida garantiileping võlausaldaja nimetatud garandiga, ei ole garantiilepingu sisu selle kolmanda isikuga sõlmitud lepingu „põhiese“, vaid on osa laenulepingu sisust? Kas seejuures on oluline, kas võlausaldaja ja garant on seotud isikud?
2. Kas direktiivi 93/13/EMÜ lisa punkti 1 alapunkti i tuleb tõlgendada nii, et kui tarbija on juba sõlmitud laenulepingu raames kohustatud määrama garanti – kusjuures ühe võimalusena võib ta garantiks määrata võlausaldaja nimetatud isiku –, tuleb tarbijale laenulepingu sõlmimisega samal päeval sõlmitud garantiilepingust tuleneva kohustuse sisu ebaselgeks pidada, kuna tarbijal ei olnud võimalik ise valida või välja pakkuda isikut, kelle nimetab võlausaldaja tulevaseks garantiks?
3. Kui eelmisele küsimusele vastatakse nii, et garantiilepingu ese on selge: kas direktiivi 93/13/EMÜ lisa punkti 1 alapunkte i, j ja m tuleb tõlgendada nii, et kui tarbija on juba sõlmitud laenulepingu raames võtnud endale kohustuse määrata garant – kusjuures ühe võimalusena võib ta garantiks määrata võlausaldaja nimetatud isiku –, tuleb tarbijale laenulepingust tuleneva kohustuse sisu ebaselgeks pidada ja see võib kaasa tuua laenulepingu või selle tingimuste tühisuse?
4. Kas direktiivi 93/13/EMÜ artikli 4 lõiget 1 koostoimes direktiivi 2005/29/EÜ⁽²⁾, mis käsitleb ebaausaid kaubandustavasid, artikliga 8 tuleb tõlgendada nii, et kui laenu andev isik nõuab, et tarbija sõlmiks lepingu laenuandja nimetatud isikuga, kes tagab laenuandja nõude tarbija vastu, on alati tegemist tarbija ebasoodsa seisundi ärakasutamisega ja järelikult agressiivse kaubandustavaga?
5. Kui neljandale küsimusele vastatakse eitavalt: kas direktiivi 93/13/EMÜ artikli 4 lõiget 1 ja artiklit 7 koostoimes direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ebaausaid kaubandustavasid, artikliga 8 tuleb tõlgendada nii, et kohus võib ühepoolses kohtumenetluses nagu maksekäsumenetlus, milles tarbija ei osale, tugineda lepingutingimuse ebaõiglasele olemusele üksnes seetõttu, et tal on kahtlused, et tarbija on selle tingimusega nõustunud ebaausa kaubandustava tõttu, või tuleb ebaausa kaubandustava olemasolu täie kindlusega tuvastada?
6. Kas direktiivi 2008/48/EÜ⁽³⁾, mis käsitleb tarbijakrediitilepinguid (edaspidi „direktiiv 2008/48/EÜ“), artikli 15 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et viidatud sätet tuleb kohaldada juhul, kui laenuleping on seotud kõrvalteenusega, nimelt kolmanda isiku poolt tasu eest garanti andmisega, ja see säte võimaldab tarbijal esitada nõudeid, tuginedes garanti kohustuste rikkumisele, näiteks makse tegemisele pärast seadusest tuleneva tähtaja möödumist, aga ka menetlusega seotud vastuväiteid, mis kohustuse garanti ees välistavad?

7. Kas direktiivi 2008/48/EÜ artikli 15 lõikega 2 koostoimes tõhususe põhimõttega või – eeldades, et laenuleping ja garantiileping on seotud tehingud – direktiivi 93/13/EMÜ artiklitega 5 ja 7 koostoimes selle direktiivi lisa punkti 1 alapunktidega b ja c on kooskõlas liikmesriigi kohtupraktika, mis näeb ette, et tarbijakrediidilepinguga seotud lepingu garant, kes on saanud tarbijalt laenulepingu tagamise eest tasu ja on teinud põhivõlausaldajale lepingutingimuse alusel makse, kuigi võlaõigusseaduse (Zakon za zadalzheniata i dogovorite) artikli 147 kohane tähtaeg on möödunud – mis kohtupraktika kohaselt garantii tervikuna lõpetab –, võib ikkagi tugineda sellele, et ta on võtnud üle algse võlausaldaja õigused, ja seaduse kohaldamist käsitlevale lahknevale kohtupraktikale viidates esitada maksenõude põhivõlgnikule?
8. Kas direktiivi 2008/48/EÜ artikli 3 punkti g koostoimes direktiivi 93/13/EMÜ artikliga 5 tuleb tõlgendada nii, et kui laenulepingus on sätestatud kohustus sõlmida seotud garantiileping, mille tulemusel suureneb laenukohustuse kogusumma, tuleb krediidikulukuse aastamäära arvutamisel lähtuda ka garanti tasu arvestades suurematest laenumaksetest? Kas seejuures on oluline, kes valis garanti ja kas garant on põhivõlausaldajaga seotud isik?
9. Kas direktiivi 2008/48/EÜ artikli 10 lõike 2 punkti g tuleb tõlgendada nii, et krediidikulukuse aastamäära kohta ebaõigete andmete esitamine ettevõtjast laenuandja ja tarbijast laenusaaaja vahel sõlmitud laenulepingus tähendab seda, et krediidikulukuse aastamäär on jäetud krediidilepingus esitamata, ning liikmesriigi kohus peab tarbijakrediidilepingus krediidikulukuse aastamäära esitamata jätmise eest kohaldama riigisiseses õiguses ette nähtud õiguslikke tagajärgi? Kas lähtuda tuleb sellest, et need tagajärjed on suhetes tarbijaga siduvad ka makse teinud garantile?
10. Kas direktiivi 2008/48/EÜ artikli 23 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et riigisiseses õiguses ette nähtud sanktsioon, nimelt tarbijakrediidilepingu tühisus, mille puhul tuleb tagasi maksta üksnes antud laenu põhisumma, on proportsionaalne, kui krediidikulukuse aastamäära ei ole tarbijakrediidilepingus täpselt esitatud, nimelt on jäetud näitamata võlausaldaja valitud garanti kulud (olgu et krediidikulukuse aastamäär on krediidilepingu tekstis numbriliselt märgitud)?
11. Kas direktiivi 2009/138/EÜ^(*) kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventus II) (edaspidi „direktiiv 2009/138/EÜ“) artikli 2 lõiget 2 koostoimes selle direktiivi I lisa A osa punktiga 14 tuleb tõlgendada nii, et kutsealase tegevuse raames tasu eest garantina tegutsemine, kui garantist äriühing maksab kohustuse täitmata jätmise korral põhivõlgnikust tarbija võetud laenu kogusumma igal juhul tagasi, ning tasu makstakse hoolimata sellest, et tarbija on jätnud kohustuse täitmata, iga laenumaksega, on „kindlustustegevus“ viidatud direktiivi tähenduses?
12. Kui üheteistkümnendale küsimusele vastatakse jaatavalt: kas direktiivi 2009/138/EÜ artikli 14 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et üheteistkümnendas küsimuses nimetatud tegevust teostav isik on kohustatud saama tegevusloa kindlustusandjatele tegevuslubade andmise eest vastutavatelt liikmesriigi reguleerivatelt asutustelt?

⁽¹⁾ EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT erivaljaanne 15/02, lk 288.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT 2005, L 149, lk 22).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (ELT 2009, L 335, lk 1)